

DESPRE SUCCESIUNI ÎN GENERAL

1. Precizări terminologice cu privire la cuvântul „succesiune”. Termenul de succesiune

desemnează într-o primă accepție un mod specific de dobândire sau de transmitere a proprietății pentru cauză de moarte (*mortis causa*), și anume succesiunea legală (*ab intestat*),

alături de acesta art. 644 C. civ. enumerând și legatul, care este tot un mod de dobândire (transmitere) a proprietății pentru cauză de moarte (*mortis causa*), dar care are la bază voința

celui decedat, iar nu legea cum se întâmplă în cazul mostenirii *ab intestat*. Obiect al transmisiunii succesoriale poate să îl constituie fie întregul patrimoniu al defunctului (transmisiune universală), fie o cotă parte din acest patrimoniu (transmisiune cu titlu universal), fie un bun sau altul – individual determinat sau de gen - din acest patrimoniu (transmisiune cu titlu particular). Asadar, spre deosebire de actele juridice între vii care nu

pot fi decât cu titlu particular, patrimoniul unei persoane în viață fiind incesibil ca atare, obiectul transmisiunii succesoriale poate fi și un patrimoniu în întregul său sau o cotă parte

din acesta, adică un ansamblu de drepturi și obligații cu conținut patrimonial care a aparținut

unei persoane fizice decedate.

2. Felurile succesiunii (în înțelesul de dobândire sau transmitere a proprietății).

Potrivit art. 650 C. civ., „succesiunea se deferă sau prin lege, sau după voința omului, prin

testament”. De aici rezultă că succesiunea poate fi legală sau testamentară. Alături de acestea,

Codul civil a reglementat și succesiunea contractuală.

1°) *Succesiunea legală*. În cazul în care o persoană decedează fără a lăsa un testament prin

care să dispună de bunurile sale după moarte, patrimoniul succesoral se va transmite rudelor

defunctului, sotului supraviețuitor sau statului, conform regulilor stabilite de lege.

Regulile

succesiunii legale se aplică și atunci când cel decedat dispune valabil prin testament doar de o

parte din bunurile sale, iar pentru restul nu, aceste din urmă bunuri deferindu-se conform legii. Succesiunea legală se mai numește și succesiune *ab intestat* (fără testament).

Alături de

succesiunea legală de drept comun există și o succesiune legală *extraordinară* sau *anomală*

(*anormală*), adică în afara regulilor (*a-nomos*). Succesiunea anomală, denumire care provine

din vechiul drept francez, constituie o derogare de la principiul caracterului unitar al

devolutiunii succesoriale si desemnează o devolutiune întemeiată pe *natura* sau *provenienta*

bunurilor succesoriale , fără a tine seama de regulile mostenirii legale ordinare. Succesiuni anormale există si la ora actuală în dreptul nostru, acestea urmând a fi analizate ca exceptii de

la caracterul unitar al transmisiunii succesoriale.

2°) *Succesiunea testamentară* este cea care se deferă în virtutea vointei lui *de cujus*, manifestată pe timpul cât acesta a fost în viață prin una din formele de testamente prevăzute de lege.

3°) *Succesiunea contractuală*. Numită si instituire contractuală, este „actul prin care instituantul dispune, *pentru timpul când nu va mai fi* (s. a.), de tot sau o parte din bunurile

sale în favoarea instituitului care *acceptă*”. Cu alte cuvinte, este vorba de instituirea (desemnarea) unei persoane ca succesori al dispunătorului printr-un contract de donatie, adică

printr-un act juridic bilateral între vii, iar nu prin testament (act juridic unilateral).

Instituirea

contractuală este un act hibrid, în sensul că se face printr-un contract (act juridic între vii),

care, în principiu, nu poate fi revocat unilateral, ci numai prin acordul ambelor părți, dar care, asemenea testamentului, contine liberalități pentru cauză de moarte, neconferind instituitului nici un drept actual asupra bunurilor dispunătorului, ci numai un drept eventual asupra bunurilor pe care instituantul le va lăsa la data decesului său.